

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 К 002573 18 Кж
Бања Лука, 16.08.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Обрена Бужанина, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог Н.И., због кривичног дјела тешког убиства у покушају из члана 149. став 1. тачка 5. у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Требињу и браниоца оптуженог адвоката М.В. из Т., изјављеним против пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 К 002573 15 К од 12.12.2017. године, у сједници вијећа одржаној дана 16.08.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване жалбе окружног јавног тужиоца у Требињу и браниоца оптуженог Н.И., те потврђује пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 002573 15 К од 12.12.2017. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Требињу број 15 0 К 002573 15 К од 12.12.2017. године, оглашен је кривим оптужени Н.И., због кривичног дјела тешког убиства у покушају из члана 149. став 1. тачка 5. у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 49/03, са измјенама, у даљем тексту: КЗ РС) и осуђен на казну затвора у трајању од 16 (шеснасет) година и 6 (шест) мјесеци, у коју му је на основу члана 44. КЗ РС, урачунато вријеме проведено у притвору почев од 14.07.2015. године, па надаље. Истом пресудом, на основу члана 62. став 1. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности одузимања предмета и то пиштоља марке "Глоцк 17", калибра 9 мм, фабричког броја УГУ557, са два пиштољска оквира и 27 метака, као средства употребљена за извршење кривичног дјела. На основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 53/12, у даљем тексту: ЗКП РС), оштећени М.Б. и представници породице оштећеног М.Б.1, су упућени на парницу ради остваривања имовинскоправног захтјева, те ја на основу члана 99. став 1. ЗКП РС оптужени обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 7.245,00 КМ и да плати паушални износ од 300,00 КМ, у року од 30 (тридесет) дана од дана правоснажности те пресуде.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили окружни јавни тужилац у Требињу (у даљем тексту: тужилац) и бранилац оптуженог. Окружни тужилац жалбу је изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженом изрекне већа казна. Бранилац оптуженог жалбу је изјавио из свих жалбених основа, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да се иста преиначи тако што ће се оптуженом изрећи мања казна.

Бранилац оптуженог није подносио одговор на жалбу тужиоца, а такође ни тужалац није подносио одговор на жалбу браниоца.

Разматрајући спис, побијану пресуду и жалбе тужиоца и браниоца оптуженог, одлучено је као у изреци ове пресуде, из сљедећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, жалба браниоца оптуженог указује на битне повреде одредаба кривичног поступка, садржане у одредби члана 311. став 1. тачке з), и) и к) и став 2. ЗКП РС. Указује се да се побијана пресуда заснива на незаконитим доказима, на прекорачење оптужбе, на изостанак разлога о одлучним чињеницама, као и на неправилну примјену појединих одредаба процесног кривичног закона, које су по ставу подносиоца ове жалбе биле од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, аргументима изнесеним у жалби браниоца оптуженог, оспорава се правилност оцјене изведених доказа оптужбе и одбране, па слиједом тога и правилност утврђења одлучних чињеница, са тврдњом да проведени докази не потврђују тврдње оптужбе да је оптужени починио кривично дјело за које је побијаном пресудом оглашен кривим, а што је све за посљедицу, довело до повреде Кривичног закона и то у оном дијелу који се односи на правну квалификацију дјела, за које је оглашен кривим том пресудом.

Обе жалбе оспоравају првостепену пресуду у дијелу одлуке о кривичној санкцији, па тако жалба окружног тужиоца наглашава да је првостепени суд са једне стране прецијенио утврђене олакшавајуће околности, а са друге стране да је пропустио цијенити поједине чињенице као отежавајуће околности, док жалба браниоца оптуженог наглашава да првостепени суд приликом одмјеравања казне, није у довољној мјери цијенио допринос оштећених актера догађаја, као и евентуално постојање стварне заблуде.

Неосновани су приговори изнесени у жалби браниоца оптуженог да је првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, тврдњом да је побијана пресуда заснована на незаконитом доказу и то на писменом налазу и мишљењу вјештака психијатра др Зорице Лазаревић, наводећи да је у истом инкорпориран налаз и мишљење вјештака психолога, који није дат у писменој форми, те да тај вјештак није саслушан на претресу пред првостепеним судом, а да извршени тест овог вјештака није достављен уз налаз психијатра.

Наиме, чињеница да је вјештак др З.Л., при изради свог налаза користила услуге психолога на начин да је оптужени урадио психолошки тест (ММПИ), у циљу утврђивања профила његове личности, не чини вјештачење овог вјештака

незаконитим, како то погрешно сматра жалба браниоца, јер у процесу израде психијатријске експертизе вјештаци психијатри могу да користе услуге сарадника, прије свега психолога. Осим тога, у конкретном случају, не ради се о комбинованом психијатријско-психолошком вјештачењу, нити је то тражено наредбом тужиоца, већ се ради о психијатријском вјештачењу, а вјештак психијатар је услугу психолога користила само за потребе провођења психолошког теста, која сарадња је дозвољена и не може се сматрати незаконитим поступањем, нити се психијатријско вјештачење у претежној мјери заснива на налазу психолога, већ је само наведено „на ММПИ-профилу, личности скале се крећу у дозвољеним оквирима, са тенденцом ка дисимулацији, што свједочи о настојању испитаника да себе прикаже у љепшем свјетлу“.

Неосновани су и жалбени приговори браниоца да је првостепени суд изашао изван оквира оптужнице. У вези са овим приговором, жалба уопште не означава жалбени основ, али према аргументима из жалбе, произилази да жалилац указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС или евентуално на повреду из члана 311. став 2. у вези са чланом 242. став 1. тачка в) ЗКП РС. У сваком случају, нема повреде из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС, јер оптужба није прекорачена, обзиром да се побијана пресуда односи на лице против којег је подигнута оптужница, за кривично дјело из потврђене, односно измијењене на главном претресу оптужнице. Исто тако, нема ни повреде из члана 311. став 2. у вези са чланом 242. став 1. тачка в) ЗКП РС, јер из чињеничног описа дјела у изреци побијане пресуде (као и из описа дјела из оптужнице) произилазе сва законска обиљежја предметног кривичног дјела, вријеме и мјесто извршења дјела, лица према којима је и средство којим је извршено дјело, те све околности потребне да се дјело прецизније одреди.

Без основа су и жалбени приговори браниоца да је првостепени суд починио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) и став 2. у вези са чланом 295. став 2. и 304. став 7. ЗКП РС, јер супротно жалбеним наводима, побијана пресуда је дала разлоге о свим одлучним чињеницама са аспекта постојања кривичног дјела и кривице оптуженог и чињеница одлучних за правилну примјену Кривичног закона. Осим тога, у образложењу побијане пресуде побројани су сви докази који су проведени на главном претресу, те је детаљно наведено на којим доказима је пресуда заснивана и сви ти докази су брижљиво и савјесно оцјењени како појединачно, тако и у вези са другим доказима, дата су образложења и разлози због којих су ти докази прихваћени, истовремено су анализирани и оцјењени и докази одбране у погледу одлучних чињеница, а исто тако дата је оцјена вјеродостојности противријечних доказа.

Приговорима жалбе браниоца оптуженог није доведена у сумњу правилност чињеничних утврђења првостепене пресуде нити закључак да радње оптуженог, предузете критичне прилике, садрже битне елементе кривичног дјела тешког убиства у покушају из члана 149. став 1. тачка 5. у вези са чланом 20. став 1. КЗ РС. Наиме, ова жалба не оспорава да је оптужени критичне ноћи извршио испалење из пиштоља, али истиче да је оптужени с обзиром на поступке оштећених и осталих лица из возила, поступао у нужној одбрани, односно у њеном прекорачењу, а као алтернативу у жалби се износи и теза да је

оптужени критичне прилике био у стварној заблуди, јер је погрешно сматрао да се ради о нападу, што представља основ за искључење виности. О неприхватљивости тезе због одсуства елемената напада, као и о неприхватљивости тезе о стварној заблуди, првостепени суд је дао детаљно и ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд.

Наиме, правилно је првостепени суд оцјеном свих проведених доказа, утврдио да конкретне околности догађаја нису представљале ону врсту опасности која би изискивала од оптуженог да реагује употребом ватреног оружја. Само заустављање возила на начин описан у изреци побијане пресуде, као и прилазак оштећеног М.Б.1 возилу оптуженог, не представља основ за предвидивост будућег напада, нити нужно указује на спремност било ког лица из возила да са оптуженим уђу у сукоб. Зато се у конкретном случају не ради о ситуацији када су остварени елементи нужне одбране или њеног прекорачења, с обзиром да ни касније понашање браће Б. није било такво да је дало за право оптуженом реакцију у виду употребе оружја. Осим тога, услов за постојање института нужне одбране је да одбрана буде усмјерена искључиво против нападача, па поступање оптуженог који своју наводну одбрану не усмјерава само против М.Б.1, који је пришао вратима његовог возила, већ том приликом испаљује више метака и у правцу другог лица, М.Б., који се након пада М. приближавао лицу мјеста, искључује право на одбрану и представља ситуацију која угрожава смисао и функцију нужне одбране.

Дакле, и по оцјени овог суда, није постојао ни истовремени, ни непосредно предстојећи напад од стране оштећених браће Б., нити од стране других актера догађаја, усмјерен ка оптуженом, јер живот и тјелесни интегритет оптуженог, па ни имовина (возило), нису били угрожени, па имајући у виду чињеницу да није дошло до повреде и угрожавања правног добра оптуженог, њему није припадало право на нужну одбрану.

Надаље, супротно жалбеним наводима, првостепени суд је правилно утврдио да оптужени није био ни у стварној заблуди. Наиме, стварна заблуда постоји када је учинилац погрешно сматрао да постоје околности према којим би, да су оне стварно постојале, дјело које је остварио било дозвољено. Постојање погрешне представе и увјерења да постоји напад уперен на повреду неког добра представља тзв. путативну нужну одбрану. Када се предметни догађај сагледа у цијелини, јер се исти не може ограничити само на оно што се дешавало између оптуженог и оштећених непосредно прије пуцања, овај суд прихвата утврђење првостепеног суда да оптужени није имао погрешну свијест о постојању напада, јер је истом било познато да оштећени нису били наоружани, а не постоји ни један оправдан разлог који би погодовао да оптужени буде у заблуди да је нападнут. Тај разлог не може бити ни тврдња оптуженог да није препознао лица која су му возилима блокирала пут, јер заблуда о лицу нема никаквог утицаја на кривичну одговорност учиниоца, па сама тврдња оптуженог да није препознао та лица, искључује могућност да је њихове поступке могао довести у везу са дешавањима из кафане. Притом, оптужени није могао бити ни угрожен будући да је могао да види да оштећени нису наоружани (били лагано обучени, у мајице и шорцеве, што омогућава бољу перцепцију да су критичне прилике били голоруки). Осим тога, оптужени је неспорно за вријеме боравка у кафани конзумирао алкохол и довео себе у стадијум средњег пијанства, затим напустио објект заједно са М.Д., али се у

њега након извјесног времена поново вратио сам, те мјесто догађаја није напустио ни након вербалне комуникације са оштећеним М.Б., већ је након још једног враћања пред кафану, наредни период до конфликтног догађаја провео у свом возилу на паркинг простору кафане, што указује да вријеме у коме се десио предметни догађаја (рани јутарњи сати) нема онај значај који му придаје жалба браниоца.

У вези са неприхватљивости жалбене тврдње браниоца да је оштећени М.Б.1 задао ударац шаком оптуженом у његову десну страну врата, првостепени суд је дао детаљно и ваљано образложење на страни 16. и 17. побијане пресуде, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалилац упућује на те разлоге. При томе, чињеница да је првостепени суд користио дио изјаве оптуженог коју је дао вјештацима психијатријске струке, не чини побијану пресуду незакониту, како то погрешно сматра ова жалба, јер се ради о интерпретацији изјаве оптуженог садржане у психијатријским вјештачењима, па је првостепени суд само изнио своје запажање да оптужени, описујући ток догађаја психијатријским вјештацима, није изнио тврдњу да је ударен од стране М.Б.1, нити је истакао чињеницу да није препознао лица која су му блокирала пут.

Надаље, супротно жалбеним приговорима браниоца, утврђење побијане пресуде да је оптужени у тренутку испаливања хитаца у правцу М.1 циљао врло прецизно и без битнијег мењања положаја руке, управо произилази из вјештачења по вјештацима одбране Д.Б. и др В.П., јер је у њиховом налазу констатовано да оптужени у тренутку испаливања хитаца у правцу М.1 Није битније мењао положај руке, па је на основу те чињенице првостепеног суда утврдио да је исти циљао врло прецизно.

Жалбени наводи браниоца да првостепени суд није утврдио ком пиштољу припада један оквир за пиштољ пронађен на лицу мјеста приликом вршења увиђаја, су по оцјени овог суда ирелевантни, јер са једне стране, нико од учесника инкриминисаног догађаја (па ни оптужени) није исказао да је било ко, осим оптуженог, посједовао пиштољ, а са друге стране, из изреке побијане пресуде произилази да су оба оквира (пронађена приликом вршења увиђаја) за пиштољ марке "Глоцк 17", калибра 9 мм, какав је и предметни пиштољ, који је својина оптуженог, па с тим у вези, сви ови предмети су и одузети од истог, као средства која су употребљена за извршење кривичног дјела.

Неосновани су и приговори жалбе браниоца оптуженог којима се оспорава правилност закључка садржаног у образложењу побијане пресуде у погледу психичког односа оптуженог према дјелу. Наиме, побијана пресуда је у погледу облика виности оптуженог, дала ваљано и детаљно образложење, правилно закључивши (на основу налаза и мишљења вјештака оптужбе специјалисте неуропсихијатрије) да је оптужени у вријеме извршења предметног кривичног дјела био у стању смањене урачунљивости, те јасно дефинишући психички однос оптуженог према дјелу, правилно га одређујући као директни умишљај, јер је оптужени био потпуно свјестан да својим радњама (узимање пиштоља из претинца свог возила, његово репетирање, усмјеравање и пуцање са удаљености мање од једног метра у правцу виталних органа оштећеног М., те репетање и испаливање више метака са удаљености од 2-3 метра у правцу виталних органа оштећеног М.1, може проузроковати смртоносне повреде оштећенима и хтио је да такве посљедице наступе, а

убиство оштећеног М.1 остало је у покушају само зато што је смртна посљедица спријечена брзом и адекватном медицинском интервенцијом.

С тога овај суд налази да је чињенично стање у овој кривично правној ствари утврђено и потпуно и правилно и на тако утврђено чињенично стање правилно је примјењен Кривични закон и радње оптуженог описане у изреци побијане пресуде, правилно су квалификовани као кривично дјело тешког убиства у покушају из члана 149. став 1. тачка 5. у вези са чланом 20. КЗ РС.

Овај суд је испитао побијану пресуду у погледу одлуке о казни и то у вези са жалбеним аргументима тужиоца и браниоца оптуженог, налазећи да жалбе нису основане.

Правилно су утврђене и у побијаној пресуди образложене све олакшавајуће околности на страни оптуженог, првенствено да је у вријеме извршења кривичног дјела био у стању смањене урачунљивости због пораста емоционалне напетости, затим ранију неосуђиваност, при чему је посебан значај дат доприносу оштећених у извршењу предметног кривичног дјела, а који се огледа у иницирању конфликтне ситуације. Правилно су утврђене и отежавајуће околности, прије свега, јачина угрожавања заштићеног добра, која се огледа у степену тежине тјелесних повреда које је претрпио оштећени М.Б. (посљедицом рањавања извађена слезена и оштећени други витални органи), младу животну доб настрадалог М.Б.1 (рођен 1986. године), те упорност оптуженог исказану кроз бројност испалених хитаца. Дакле, разлоге дате у побијаној пресуди у оцјени свих тих околности, овај суд прихвата као ваљане, јер цијенећи законом прописану казну за кривично дјело тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 5. КЗ РС (казна затвора најмање десет година или казна дуготрајни затвор), за које је оптужени оглашен кривим, као и општа правила о одмјеравању казне из одредбе члана 37. став 1. КЗ РС, овај суд налази да је казна затвора у трајању од 16 (шеснаест) година и 6 (шест) мјесеци, изречена побијаном пресудом, потребна и довољна мјера казне за остваривање сврхе кажњавања, прописане у одредби члана 28. КЗ РС.

Како из наведених разлога жалбе окружног тужиоца и браниоца оптуженог нису основане, ваљало је те жалбе одбити као неосноване, на основу члана 327. ЗКП РС и првостепену пресуду потврдити.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић